

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4-40 K
za pol leta 2-20 K
za četrt leta 1-10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 2.

V Trstu, 15. januarja 1913.

Leto VI.

Zasmehovanje železničarjev.

17-milijonski predlog sodr. Tomschika zopet odklonjen!

Zaplenjeno!

Zaplenjeno!

Kolischer, Kuranda, Markchl, Mastalka, Maier, Miklas, Oncciu, Rosner, Schrofft, Schreiner, Steinwender, Stölzl, Teufel, Wollek, Zoransky, Poslanec Hummer se ni udeležil glasovanja.

Poslanec Hummer, je v imenu nemških nacionalcev stavil „poseben“ predlog, s katerim naj se „pooblašča“ vlada, da naj v smislu sklepa zbornice dne 16. decembra 1911 izvede od časa do časa del določenega zboljšanja gmotnega položaja železničarjev in sicer po meri pokritja v okvirju železniškega proračuna.

Namen predloga je očiten. Vlada je v to „pooblašča“ že od 11. decembra 1911, ali pooblastila se vkljub temu še noče posluževati. Poslanec Tomschik je prijavil nato svoj predlog kot manjšinski predlog.

**

Govor posl. Tomschika.

V nadaljnem podajamo zaključek govora sodr. Tomschika:

Govornik omenja razna poslabšanja mnogih kategorij. Pri Beljaškem ravnateljstvu se je vrhstavnim delavcem znižalo doklado od 40 na 20 vin. Premikovalnim delavcem c. kr. državno železniške družbe se je s 1. januarjem 1912 zvišalo plačo za 20 vin., 1. junija istega leta se jim je pa odvzelo doklado 20 vin., ki so je dosedaj dobivali. Čuvajskim namestnikom severno zapadne in južno severno železnice se je zaslužek znižal na način, da se je njih purno vračunanje enostavno odpravilo in sedaj dobivajo samo nadomestovalno dnino. Ti delavci niso povodom zadnje regulacije plač ničesar dobili.

Kake regulacije mezd v letu 1912 ni bilo opaziti. Železniški minister sam je zatrjeval, da se bo v svrhu plačilne regulacije delavcev uporabilo 6.6 milijonov kron. Taka svota bi značila dnevno zboljšanje 20 vin. stoticoim delavcem. Delavci podržavljenih železnic niso tekom leta 1912 ničesar dobili. Za razlog je služilo sklicevanje na zboljšanja prejšnjega leta. To kar se je delavcem podržavljenih železnic dalo prejšnje leto, ni nobeno zboljšanje v smislu sklepa zbornice. Na starih državnih železnicah so delavci ono zboljšanje dobili že leta 1909 in uprava je bila dolžna že ono leto podeliti delavcem taka zboljšanja. Delavci na podržavljenih železnicah so najštevilnejša kategorija: ministrstvo je določilo, da bo teh 100.000 dobilo po določeni svoti 6.6 milijonov kroni zboljšanja. V resnici pa še ti niso dobili ničesar. Skladišeni delavci severne železnice delajo še vedno na akord, zboljšalo se jim ni ne akordne pogoje in ne njih službene razmere.

Število delavcev podržavljenih železnic znaša dobro tretjino vseh delavcev. Pri 100.000 delavcih, ki bi imeli uživati zboljšanje niso soudeleženi delavci podržavljenih železnic. Določeno svoto 6.6 milijonov kron se ni uporabilo zanje. Pri tem je umestno omeniti, da mnogo delavcev, ki bi morali to leto mezno napredovati, niso z ozirom na regulacijo plač napredovali. Postopanje uprav in železniškega ministrstva daje v tem oziru povod opravičenim dvomom. — Referent stavi pri temu sledeči predlog: „Železniško ministrstvo se pozivlja, da naj poda čimprej detajlirano poročilo o storjenih ukrepih glede zboljšanja plač delavcev in sicer glede mezdnih zboljšanj, mezdnih napredovanj, mezdnih in delavnih redov in po posameznih ravnateljskih okrajih v to svrhu porabljenih svot“.

Sistem mezdnih dodatkov, ki se ga namerava uvesti, bi značil za mnoge delavce hudo oškodovanje. Predelavci, vodje skupin, strojni pomožni delavci itd. bodo dobili za dobo vporabe doklado 10 do 50 vin. nad normalno delavno mezdo, mesto da bi se jim kakor dosedaj priznalo določeno višjo plačo. Predelavcem itd. se bo njih mezdo razdelilo po mezdi in dokladi in tako postavilo v mezno listo. Kaj pomeni taka odredba, nam pove slučaj, ki ga navajamo:

V Podmoklih se je sprejelo v progovdrževalno službo dva delavca, ki sta dobivala po 3. krone na dan in potem napredovala do 3 krone 30 vin. in medtem postala predelavca. Ker dobivata doklado 40 vin. bosta dobila, ako se jih odtegne sedanjem mestu, samo 2 kroni 90 vin. dnevne plače. Torej po večletnem pridnem služ-

**

GLASOVANJE V PRORAČUNSKEM ODSEKU.

Proračunski odsek je na svoji seji, ki je bila dne 21. decembra p. l., glasoval v omenjenem Tomschikovem predlogu. Glasovanje se je po predlogu socialnih demokratov vršilo poimensko. Predlog je bil s 24 glasom proti 14 odklonjen. Za predlog so glasovali, poleg so cialnih demokratov, češki radikaleci, Rusini in Slovenci; — proti nemški nacionalci, krščansko socialci, Poljaki in Rumuni. Proti so glasovali sledeči poslanci: Angermann, Demel, Erler, Franta, Friedmann, Fuchs, Herzmannskij, Huber, Kedzior,

bovanju bosta dobila še 10 vin. dnevne plače manj nego ob njih vstopu v službo.

Tak sistem doklad znači večno pretečo nevarnost za uslužbenca, ki je izpostavljen tako volji predpostavljanih, s takimi odredbami se le ustvarja pogoje šikaniranja, protekcije in oškodovanja osebja.

Nerazumljivo je, zakaj se noče določiti temeljno plačo profesionistom. Pri vseh večjih obratih je navada, da se določi temeljno plačo delavcev, zlasti je to potrebno pri železniškem obratu. Uprava ima gotovo svoje vzroke, če noče določiti plačo profesionistov, od katerih pride 20 odstotkov do kolikor toliko primerne plače, ostalih 80 odstotkov pa nima sposobnosti profesionista odgovarjajoče temeljne plače.

Uvedba novega delavnega reda znači z malimi izjemami veliko oškodovanje.

Za delo po turnusu se ni določilo normalnega časa, za delavce pri turnusu veljajo vse dolžnosti delovnega reda, nimajo pa pomena pravice. Vsak predpostavljani sme po svoji lastni volji diktirati delavcem delovni čas, ne da bi zato imeli delavci pravico zahtevati izplačevanje izvanrednih ur.

Za progovzdrževalne delavce se določa v pasusu o delavnem času po zimi, troje delovnih dob: 1. od zore do mraka, 2. „najmanj 8 ur in pol“ in 3. brez žezurne pristojbine tudi 10 ur. Zadnje določbo pasusa so posamezna načelstva uporabljale in podaljšale zimski delovni čas do dnevno 10 ur, seveda ne da bi plačali žezurne.

Kakor že omenjeno se je poslabšalo tudi plačevanje namestnikov.

Za skladiščne in postajne delavce je določen samo en prost dan v mesecu. Ne pove se pa, če se bo tem delavcem tudi ta dan plačalo.

Progovzdrževalnim delavcem se izplačuje žezurno in nedeljsko delo splošno po 1 krono 25 vin. in nočno delo po 1 krono 50 vin. Medtem ko se v dunajskem ravnateljskem okraju plačuje izvanredne ure in nedelje po 1 krono in 50 vin. in nočno delo po 2 kroni. Tako tudi pri državno železniški družbi, pri severno zapadni železnici in severni železnici.

V Pragi se je vrhstavnim delavcem od 1907 uračunavalo nedeljsko in prazniško delo z 1.5 in nočno delo od 10 ure zvečer do 4 zjutraj po 2 uri. Vrhstavnim delavcem se sedaj v smislu novega delovnega reda vsako nedeljsko in prazniško delovno uro uračunava po 1.25. Uvedba delovnega reda je poslabšala po skoraj vseh ravnateljskih okrajih obstoječe službene razmere. V novem delovnem redu bi se moralo določiti, da je boljše razmere v posameznih ravnateljskih okrajih uvaževati in da ni take razmere spremeniti na način, da bi značile določbe novega delovnega reda poslabšanje itak nezno- snost klavnih razmer.

Stabilizacijske norme kažejo zopet, da se hoče na vsej črti poslabšati položaj. Obljubilo se je končno spremeniti sporazumno z zastopniki delavcev škodljive določbe glede stabilizacije.

Edino le uvedba odmorih dopustov pomenijo majhno izboljšanje, ki je pa izpadla slabo, četudi bi bilo iz stališča uprave popolnejše izvesti odmorne dopuste. Govornik navaja nato občni zbor skladišča živil državno železniških uslužbencev v Knitelfeldu. Občni zbor je zboroval v prostorih delavnice in je zaradi napadnega postopanja nekoga uradnika prezgodno končal. Da moti zborovanje, je dal znamenje ognja in udrl z ognjegasci v delavnico. Prišlo je seveda do spopada. Kotlarja Timischla, ki je baje udaril delavniškega mojstra Schöberla, je državna oblast obdolžila napada na uradno osebo (!) in obsodila na 48 ur zapore. Nato je nadkomisar Kosnatsch sporočil Timischlu, da ker je preiskava dognala resnico obdolžitve, se ga takoj odpusti iz službe. Zoper Timischla se je postopalo tako brezobzirno in brutalno iz znanih razlogov. Timischl je socialni demokrat, zato

se je zoper njega naperilo vse strogosti službenih določb. V tem okraju je mnogo nemško nacionalnih uslužbencev, ki so bili cele tedne v zaporu zaradi nelepih zločinov, pa se jih še ni odslovilo. Dvomerno posropanje uprav je v tem slučaju jasno in očitno.

Posl. Tomschik navaja nato drastični slučaj Rauter-Rotter v Gorici. Le-ta je bil od delavca Gesama obdolžen, da si je osvojil mnogo službenih predmetov (železa, jekla, petroleja itd.). Gesam je to službeno naznanil, toda brezuspešno. Po intervenciji tajnika železniške organizacije v Trstu sodr. Kopača pri ravnatelju državne železnice dvornemu svetniku Galambošu, je bilo Rauterju službeno naloženo, da toži Gesama pri sodišču, dočim je bil Gesam zaradi obdolžitve Rauterja takoj odpuščen iz službe, ne da bi se čakalo na sodnijsko razsodbo.

Rauter, recte Rotter je jako priljubljen gospodu kurilniškemu načelniku v Gorici. Že leta 1909 je imel biti Rauter po prizadevanju kurilniškega načelnika stabiliziran. Preprečena je bila stabilizacija ker se je uvidelo, da je bil Rauter že štiri mesece v zaporu. Takrat je uprava državne železnice odredila, da se ima Rauter odpustiti. Vtihtapilo se ga je v službo vsekakor pod imenom Rotter. Prevelil se je po imenu. Da ni Rauter identičen z Rotterjem ni nihče verjel. Tako je smel nemoteno delovati v kurilnici kot neomadeževan človek.

Vršila se je nato razprava glede obdolžitve Gesama zoper Rauterja. Gesam je bil oproščen. Torej je sodišče priznalo, da so bile obdolžitve Gesama utemeljene. To uradno priznanje zločinov, ki se jih je pripisovalo Rauterju, ni imelo pa za dotičnega nikakih nadaljnjih posledic. Zaradi nadaljne odslovitve Gesama je poslanec Tomschik interveniral osebno pri železniškem ministru. Tam je dobil informacije, ki pričajo, da so interesirane osebe pri vsej zadevi precej spletkarile. Rauter recte Rotter se je izdal medtem za socialnega demokrata. Informacija se glasi:

Po uvedeni preiskavi se je dognalo, da je ravnateljstvo državne železnice v Trstu že leta 1909 izvedelo, da je bil Rauter sodnijsko kaznovan in preprečilo njegovo stabilizacijo. Omenjeni delavec ni bil odpuščen iz službe z ozirom na njegovo povoljno službeno in izvenslužbeno obnašanje in na ugodna obvestila politične oblasti.

Začetkom leta 1910 je snažilec Josip Gesam obdolžil Rauterja izvršene tatvine v goriki kurilnici. Takojšnja preiskava kurilniškega načelstva v Gorici ni privedla do nikakega rezultata. Rauterju je bilo od strani tržaškega državno železniškega ravnateljstva naloženo, da naj v svrhu pojasnitve zadeve Gesama sodnijsko toži. Gesama je sodišče oprostito, ker iz izpovedeb prič izhaja, „da je obdolžitve Gesama smatrati za resnične in da se je obtožencu posrečilo doprinesiti subjektivni dokaz resnice“. Objektivnega dokaza ni Gesam doprinesel in na temelju izida sodnijske preiskave za državno pravdnitvo in državno železniško upravo ni bilo povoda odločiti, da je postopati zoper Rauterju. Toliko Rauter kolikor Gesam so tekom tega časa nepretrgano službovali. Slednji — kakor pričajo informacije — ni bil odpuščen iz službe in Rauterja se ni stabiliziralo. Končno naj se omenim, da se je pri državno železniškemu ravnateljstvu v Trstu in načelstvu kurilnice v Gorici vedelo, da je Rauter in Rotter ena in ista oseba“.

Vprašam gospoda železniškega ministra, če odobrava navedeno postopanje. V slučaju Rauterja seveda ne gre za kakega socialno demokratičnega delavca.

Delavca Timischla v Knitelfeldu, ki je zaradi spora ob priliki zborovanja obsojen na 24 ur zapore, se pa takoj odpusti, četudi se mu ne more predbacivati nikakih nepoštenih dejanj. Za socialno demokratično mislečega uslužbenca postanejo službeni predpisi takoj in dokaj neusmiljeno ostri.

preko odbijačev in pod vozovi dokler se gibljejo ; g) brezskrbno prekoračenje tirov med vlakovnimi deli, ki se jih skupaj rine in pred gibajočimi se vozili.

Člen 31.

Opreznost pri premikanju z ozirom na vlakovni promet.

1. Ko se pričakuje vlak, se mora pravočasno ustaviti premikanje na tiru, ki po njem pride vlak, da se — izvzemši neizogibne slučaje — zabrani ustavljanje pričakovanega vlaka pred uvoznim ali distančnim znamenjem.

Pri tem je za preračunavanje časa prihoda zakasnelih vlakov računati njih najkrajši vojni čas.

2. Čez mejo, označeno v členu 29., točka 3., se sme premikati na uvoznem tiru le tedaj, če na progji do sosednje postaje (izogibalšča) ni vlaka, ki bi vozil proti postaji (izogibalšču) in če se je sosednjo postajo (izogibalšče) obvestilo, da ne pusti odpeljati nobenega vlaka, dokler ni končano premikanje.

Na lokalnih železnicah se vporablja določbe točke 1. in 2. tam, kjer obstoje uvozna, oziroma distančna znamenja ; kjer pa teh znamenj ni, se mora za kritje postaje (izogibalšča) vporabljeni rožna signalna sredstva, drugače pa je premikanje ustaviti 10 minut pred prihodom vlaka.

3. Če se porine vlak iz postaje (izogibalšča) na progjo po nepravem tiru (menjava tira na postajah (izogibalščih) dvotirnih prog ali na postajah (izogibalščih), ki tvorijo prehod iz enotirne v

Od oblasti ugodno opisani Rauter v Gorici vživa brezpogojno naklonjenost železniškega ministrstva, opustitev Gesama se noče smatrati za obsodbo Rauterja. Tako postopanje nudi priliko umestnim opazkam. Preskrbel sem si iz zanesljive strani sledeče bolj verjetne informacije :

„Josip Gesam je bil odpuščen že en cel teden. Šele po intervenciji tajnika železniške organizacije v Trstu sodr. Kopača pri ravnateljstvu državne železnice v Trstu, je bil Gesam zopet sprejet v službo in se mu je izplačal zaostali znesek. Pri sodnijski preiskavi, ki je oprostila Gesama, se je odigral sledeči slučaj :

Ko je Gesam potom prič dokazal, da je Rauter resnično nesel na dom razne železniške predmete, je sodnik ogorčeno rekel : „Lepo gospodarstvo imate pri državni železnici !“ Gesam je bil oproščen. Rauter se pa še zdaj ni odvadil svojega „rokodelstva“. Dne 2. marca 1912 je dal potom delavcev in v službenem času prinesli na svoj dom tri desetinke tone premoga. Plačal je samo desetino tone. Priča Josip Selva, skladiščni nadzornik kurilnice v Gorici zatrjuje, da je 8. marca 1912 prišel snažilec Kerkoč z vrezano šipo v velikosti 35—45 cm v skladišče olja in izjavil, da je šipa za Rotterja. Kurilniški načelnik, ki mu je bila zadeva znana, ni zoper Rauterju ničesar ukrenil. Snažilec Kerkoč se je samo vprašalo, kdo mu je pravzaprav naložil rezati šipe za Rotterja. Kerkoč je odgovoril : „strokovni mojster Fatur !“ Načelnik je nato rekel : „kaj pa bodo ljudje rekli, da sme vsakdo krasti kar hoče !“

Rauter ima še danes najboljšo mesto in mnogo- krat se je že izrekel : „da bodo vsi ti strojevodje, ki proti njemu delujejo, preje šli iz službe, nego on sam, ker če bo šel on, mu bodo sledile še druge večje glave“.

Taki slučaji gotovo ne vzbujajo med uslužbenci prepričanje, da veljajo na e. kr. državni železnici za vse uslužbenice enake pravice in dolžnosti.

Končno omenja govornik podelitev službenih ob- lek železniškim uslužbencem dunajskega ravnateljskega okraja. Službene oblike so tako izdelane, da jih ni mogoče nositi. Zahteva ureditev stvari.

Po končanem govoru sodr. Tomschika se je javil besedi železniški minister pl. Förster. Dokazati hoče z navedbo števil, da se je znesek 21 milijonov kron resnično uporabil v svrhu regulacije prejemkov. Glede 17-milijonskega predloga stališče vlade, ki ga je označil že v poletnem zasedanju zbornice, da se namreč ne more naložiti vladi, kadaj in kako naj izvede izboljšanje. Mnogi železniškemu ministru predlagani načrti in izražena želja se bo primerno „studiralo !“ Železniško ministru pa itak namerava izvesti nekatera izboljšanja in sicer : imenovanje poduradnikov uradnikom, podelitev nočne doklade čuvajem in lokalno ureditev mezdnih razmer. Akeija za splošno ureditev prejemkov uslužbencev državne železnice je začasno zaključena. Pogajanja z finančnim ministrom glede sredstev za izvedbo odredb se še vršijo. Priporočila odklonitev Tomschikovega 17-milijonskega predloga. Priporočilo so se vladni lakaji odzvali.

**

Pri glasovanju je bil predlog sodruga Tomschika z večino 10 glasov odklonjen, kakor smo na kratko poročali že v zadnji številki našega lista.

Meščanske stranke so torej vnovič izdale železničarje, kar jih pa ne bo oviralo, da bodo ob času prihodnjih volitev zopet lazile okrog železničarjev in jim obetale zlate gradove in polne lonce mesa. Železničarji pa iz predstojećih vrst razvidijo, kdo v resnici zastopa njih interese.

dvotirno progjo, mora biti vlak med proviranjem na obe strani krit proti prerezanju.

Člen 32.

Ravnanje pri spenjanju in odpenjanju vozil.

1. Spenjanje in odpenjanje vozil je izvrševati z največjo previdnostjo. Uslužbenici, ki imajo s tem opraviti, ne smejo stopiti med vozila, dokler so le-ta v še hitrem gibanju.

Hoje med vozila, dokler se še gibljejo, se je ogniti tedaj, če je s tem v vezi posebna nevarnost kakor na primer ob poledici (t. j. če so tla ledena, zmrzla in vsled tega polzka), če so tla med tiri ali v njih razdrapana itd. itd.

Pokončna hoja med odbijači, ki so blizu skupaj, je prepovedana.

2. Kakor je hitro uslužbenec, ki ima izvrševati spenjanje in odpenjanje, popolnoma opravil to delo, je nemudoma dati potrebno premikalno znamenje.

3. Pri spenjanju in odpenjanju strojev pri premikanju mora navadno izvrševati postajno ali vlakospremno osebje.

Na lokalnih železnicah se more pripenjanje in odpenjanje stroja poveriti kurjaču.

4. Če se mora pri stroju, ki je opremljen s trdnim snežnim plugom, spenjati ali pa odpenjati na strani kjer je plug, se sme to izvršiti šele tedaj, ko so vozila že popolnoma obstala.

Pri daljših premikanjih s stroji na ta način opremljenimi in če se mora spenjati ali odpenjati

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

Člen 30.

Naloga in odgovornost premikalnega osebja.

1. Premikalni vodja je odgovoren za najeno- stavnejšo, namenu najprimernejšo in najhitrejšo izvedbo premikalne službe.

Postaviti se ima tako, da po možnosti lahko pregleda gibanje, ki jih je izvršiti in da se more sporazumeti z uslužbenci, zaposlenimi pri premikanju in s strojnimi osebjem.

2. Premikalni vodja mora pred začetkom premikanja skrbeti, da ni nikakih zaprek za gi- banje, ki ga je izvršiti.

3. Pri premikanju je prepovedano :

a) puščanje vozil izven varnostnih znamk, če je to ovira za naslednje voznje ;

b) voznja preko nepravilno postavljenih ogib ;

c) spenjanje in odpenjanje voz, dokler se še hitro pomikajo ;

d) brezskrbna muditev uslužbencev na stre- hah voz, ki se premikajo ;

e) skakanje na stopnice, hodišča in pločišča (Tritte, Laufbretter und Plattformen), kakor tudi odskakanje, dokler se vozovi še hitro gibljejo ;

f) hoja po prostoru med skladiščnimi ali nakladnimi klančinami (Magazin- oder Laderampen) in vozovi, ki jih je premikati ; ravnatoko plezanje

Dr. Oton Bauer :

Boj za Macedonijo.

3. Narodnostni boj in velesile.

Srbski književni jezik je zelo soroden bolgarskemu. Narečja slovanskih kmetov v Macedoniji zavzemajo prehodno stališče med obema jezikoma. Na vzhodu so podobnejša bolgarskemu, na zapadu pa srbskemu jeziku. V sredi dežele stoje obema jezikoma enako blizu.

Macedonski Slovani pa vzlic temu niso sprejeli, ko so se začeli otesati grškega vpliva, nikjer srbskega jezika, ampak povsod bolgarski jezik za jezik svoje cerkve in svojih šol. Kajti samo Bolgari so imeli nacionalno cerkev; od grškega vpliva se torej niso mogli osvoboditi drugače, kakor s prestopom k eksarhatu, ki se v cerkvi in šoli poslužuje bolgaskega jezika. Tako je bila tudi Stara Srbija prepletena z mrežo eksarhističnih občin. Tudi tu ni izpodrinil grškega jezika srbski jezik, temveč bolgarski. Zato se je morala Srbija bati, da odide na dan razsula turškega gospodstva praznih rok, da postane vsa Macedonija plen Bolgarije.

Torej se je morala Srbija odločiti, da poseže samostojno v macedonske boje. Najprvo so Srbi stremili po obnovitvi patriarhata v Peču, po obnovitvi stare narodne cerkve: bolgarskemu eksarhatu so hoteli postaviti nasproti ravno tako samostojno srbsko cerkev nacionalno.

Ali ta stremljena so naletela na odpor ne samo v Carigradu, temveč tudi na Dunaju. Kajti leta 1690. se je preselil patriarh iz Peča na Ogrsko; karlovaški patriarhat velja torej za pravega naslednika srbske narodne cerkve in tako Srbi niso mogli izposlovati ustanovitve samostojne srbske cerkve. Vendar so pa bili makedonski Srbi pripoznani za poseben „milet“, za posebno narodnost, ki naj bi se njene cerkvene občine posluževale srbskega jezika, ki naj bi bila njena cerkvena mesta zasedena od Srbov. Zato se je pričela v Macedoniji srbska agitacija. Skušala je slovanske cerkvene občine pridobiti za to, da ne pristopijo k bolgarskemu eksarhatu, temveč da ostanejo zvesti patriarhatu, v področju patriarhistične organizacije pa naj se ne poslužujejo grškega, temveč srbskega jezika. Ta agitacija pa je naletela na odpor Bolgarov, ki so skušali pridobiti iste cerkvene občine za eksarhat. Tudi Srbi so se začeli sedaj posluževati oboroženih tolp. Bolgarski četaši, ki so se doslej bojevali samo napram Grkom, so dobili sedaj v svojem zahrbtju Srbe!

Da izpopolni zmenjšavo, je končno posegla tudi Rumunija vmes. V Macedoniji živi, deloma kot revni pastirji na deželi, deloma kot trgovci, krčmarji in rokodelci v mestih, stotisoče Kucovalahov, katerih narečje je sorodno rumunskemu jeziku. Pripadali so patriarhatu; „vlaško govo-

na strani kjer je plug, se mora pred premikanjem stroju priklopiti voz — po možnosti nizkimi stenami — ki ga je pustiti pri stroju dokler ni premikanje dovršeno.

Člen 33.

Oskrba in pravilno postavljanje ogib pri premikanju. Odgovornost.

1. Pri premikanju morajo ogibe, ki so v uvoznih in izvoznih tirih, oskrbovati dotični ogibni čuvaji (prestavljalški, postajno bločni čuvaji).

Na lokalnih železnicah se more oskrba takih ogib poveriti vlakospremnemu osebju.

V kolikor soglašajo z drugimi službenimi dolžnostmi ogibnih čuvajev, morajo le-ti sodelovati pri premikanju in oskrbovati tudi ob strani ležeče ogibe. Če bi pa to ne bilo mogoče, mora uslužbenec, ki mu je poverjeno vodstvo premikanja, skrbeti za to, da oskrbujejo te ogibe zato pripravni uslužbeneci (premikači, sprevodniki itd.)

2. Za vsako ogibo je določiti normalni položaj. Ogibe, ki se jih med premikanjem prestavi, se mora po končanem premikanju čez nje prestaviti zopet v normalni položaj.

3. Pod nobenim pogojem se ne sme prestavljati ogibe, na kateri so vozila.

Ravnatoko se je strogo ogibati prestavljanja ogibe neposredno pred vožnjo čez njo, razven če se s tem zabrani grozečo neugoda.

4. Ogibe se ne sme pod nobenim pogojem prestavljati potom vozil samih.

5. Za pravilni položaj ogib je pri premikanju odgovoren tisti uslužbenec, ki mu je poverjena

reči“ Grki so bili vedno ena najjačih podpor helenske moči. Sedaj so se pričeli tudi ti gibati zahtevali so in so tudi končno dosegli s pomočjo Rumunije, da so jih priznali za poseben „milet“ v področju grške cerkve, da so nadomestili v svojih cehvah in šolah grški jezik z rumunskim. Odpad Vlahov od grštva je Grke razjaril še huje kot pobuna Slovanov. Tudi tu je prišlo do krvavih spopadov med tolpmi.

Tako so si stale macedonske narodnosti v divjem boju nasproti: Bolgari proti Grkom in Srbom, Srbi proti Bolgarom, Vlaha proti Grkom, Grki proti Bolgarom in Vlahom. Vedno številnejše so postajale tolpe, vedno pogostejša njihova nasilstva, dan na dan se je morala bati vsaka vas naskoka četašev. Pogostokrat so se razne tolpe spopadale v krvavih pokoljih. Na tucate vasi so zapalile; med tem ko so kmetje bežali v gorovje da bi ušli maščevanju sovražne čete, je žetev gnila na polju. Turška vlada začetkoma ni nerada gledala boja med kristjani; spor med njenimi sovražniki je vendar ščitil njeno gospodstvo. Ko se je „velika ideja“ grštva zdela še nevarna, je Turčija pospeševala propagando eksarhata; pozneje, ko so postali Bolgari nevarnejši, je podpirala Grke in Srbe proti njim. Toda poboji tolp so postali končno tako nevarni, da je bila Turčija prisiljena stopiti jim na prste. Ko od tolp oropani kmetje državi niso več mogli plačevati nikakih davkov, vlastelinu nikakih davščin; ko so tudi turški gospodarji vedno pogostejše padali kot žrtve te četaške vojne; ko je bila vsled zmed četaške vojne vedno bližje nevarnost, da posežejo velesile vmes, se je Turčija končno odločila da se zoperstavi z železno pestjo tolpm. S krvavimi nasilstvi je maščeval Abdul Hamid žrtve četaške vojne. Ali naredbe turških oblastnij so dosegle samo en uspeh: tolpe, ki so si še ravnokar stale v medsebojnem pokolju nasproti, so se združile proti Turkom! In čim so se obrnile proti osvraženemu fevdnemu gospodu, so jim z veseljem priskočili tudi kmetje v pomoč, ki so mislili, da je sedaj prišel konec fevdnega izsesavanja, da je prišel dan osvoboditve od turškega gospodstva. Tako je končala četaška vojna v pravi pravcati revoluciji Macedonije proti Turčiji. Sedaj so posegle vmes velevlasti.

Rusija je bila takrat zaposlena v Mandžuriji. Zato ni želela, da bi Turčija razpadla, dokler so bile ruske armade vezane v Vzhodni Aziji. Zato se je Rusija sporazumela z Avstro-Ogrsko, da uspostavi v Macedoniji zopet mir in red. Oktobra 1903. sta cesar Franc Jožef in ruski car vzajemno določila na sestanku v Münzstegu reformni načrt za Macedonijo; demonstracija brodovja velesil pa je Turčijo prisilila, da se je uklonila mürzsteškim zahtevam. Generalnemu guvernerju makedonskih vilajetov je bil prideljen en avstrij-

oskrba ogib; premikalni vodja, ki se mora s pogledom na signalne predmete prepričati o pravem položaju ogib, je soodgovoren.

6. Če sem mora pred ogib, ki se jih stavi z roko, voziti proti osti, se mora po prestavljanju uslužbenec, ki mu je poverjena oskrba ogib osebno prepričati o trdni prikloplitvi ostne tračnice k stalni.

7. Odgovornost za pravilen položaj ogib, ki nimajo znamenjskih priprav, ali pa imajo take, ki v temi niso razsvetljene, ima tisti uslužbenec, ki se mu je na posebno odredbo premikalnega vodje poverilo oskrbo takih ogib.

Člen 34.

Dajanje znamenj pri premikalni službi.

1. Pri premikanjih, ki se jih izvede s strojem, je namenu primerno in pravočasno vporabljeni razven za kritje postaje predpisanih stalnih znamenj še tista, ki so v signalnih predpisih določena za premikalno službo. Ista morajo biti neposredno ali pa preneseno jasno in nedvomljivo vidna strojevodji ali kurjaču.

2. Premikalno osebje se mora ob vozovni vrsti, ki jo je premikati, primerno razpostaviti tako, da je v splošnem ob ravnem tiru na tisti strani stroja kjer je strojevodja, ob vzbočenih tirih pa na notranji strani obloka.

3. Pri premikanju z ljudmi ali z vprežno živino je razven kritja postaje treba le za obveščanje vporabljenega osebja potrebnih klicev.

(Dalje prihodnjič.)

sk: in en ruski civilni adlatus. Makedonsko orožništvo je prišlo pod poveljstvo avstrijskih, ruskih, italijanskih, francoskih in angleških častnikov; vrhovno poveljstvo je imel v rokah italijanski general. Ta organizacija orožništva naj bi naredila konec četaškim pobojem. Zaeno je prišla tudi finančna uprava v Macedoniji pod kontrolo evropskih držav, vpeljali so tudi — najpreje samo za poskus v nekaterih okrajih Macedonije — reformo desetine po bosanskem vzgledu. Da so se države složno in krepko potrudile za upeljavo in nadaljevanje teh reform, bi v mučeniški zemlji lahko zopet vspostavile mir in red. Toda reformna akcija je bila že od prvega početka vsled zavisti velevlasti mrtvorajeno dete. Po rusko-japonski vojni je postala sploh nemogoča.

Potem, ko so bili ruski načrti izjalovljeni v Mali Aziji, je posvetila Rusija svojo pozornost zopet balkanskemu pokretu. Leta 1903. je hotela Rusija Macedonijo pomiriti, da bi lahko osredotočila svoje moči v Vzhodni Aziji. Po porazu v Vzhodni Aziji pa se je zopet poprijela svoje Turkom sovražne politike; vsako oslabiljenje Turčije je približala za korak njenim ciljem: priboriti si gospodstvo nad Bosporom in Dardanelami. To rusko politiko je podpirala sedaj tudi Angleška, ki se je ravno takrat trudila, kako bi „obkolila“ Nemčijo, kako bi pridobila Rusijo za pristop k angleško-francoski „antanti“. Avgusta 1907. sta sklenili Angleška in Rusija podgobo, v kateri sta se sporazumeli glede delitve njenih interesnih sfer v Perziji, Afganistanu in Tibetu. S tem je bilo opravljeno staro nasprotstvo Rusije in Anglije v Aziji. Odslej sta postopali obe državi tudi na Balkanu složno.

Avstro-Ogrska jima je dala povod za sporazumljenje glede Makedonije. Leta 1908. so se velesile s Turčijo pogajale o reformi sodišč v Macedoniji. To pogajanje je uporabil Aehrenthal v to, da je pridobil Avstriji posebnih predprav. Šel je Turčiji na roko, in je odkupil za to od nje leta 1908. v mesecu januarju dovoljenje za gradbo sandžaške železnice, ki naj bi se izpeljala od Uvea, zadnje postaje bosansko-hercegovinskega omrežja, do Mitrovice, ki je zvezana z železnico Niš-Skoplje-Solum. Proti temu postopanju Avstro-Ogrske so protestirale balkanske države in Italija. Srbija je zahtevala gradnjo donavsko-jadranske železnice, Bolgarija gradnjo železnice od Küstendila do Drača, Italija podaljšanje železnice Solum-Bitolj do Valone. Vse zahteve sosednih držav so se s tem obudile. Rusija pa je izjavila, da je vsled prodirajočega postopanja Avstrije mürzsteški sporazum pretrgan. Junija 1908. sta se Anglija in Rusija domenila na sestanku kralja Edvarda s carjem v Revalu o novem reformnem načrtu za Macedonijo.

Zahteve Anglije in Rusije so žalile nacionalno čuvstvo turških častnikov. Armada se je dvignila, da reši ogroženo domovino. Macedonija je zopet postala pozorišče pobune. Toda to pot niso bili slovanski kmetje, turški častniki so bili tisti, ki so rebelirali. 24. julija se je Abdul Hamid umaknil revolucionarni armadi. Proglasili so ustavo, volili parlament, mladoturki so bili gospodarji države.

Velesile so porabile priložnost, da se iznebe mürzsteških reform, katerih nadaljno upeljavanje je postalo vsled njihovega prepira popolnoma nemogoče. Odpoklicale so iz Macedonije evropske častnike, pretrgale so pogajanje o reformah. Evropa je prepustila pomlajeni Turčiji, da napravi v Macedoniji red.

Z železno roko so šli mladoturki na delo. Veliko vojno silo so zbrali v deželi. Kmete so razorožili. S težkimi kaznami so jih prisilili, da oddajo orožje. Brž ko je bil narod razorožen, je pričela vlada razpuščati bolgarska in grška narodna društva in odstranjevati avtonomijo cerkvenih občin. Krščanske šole, stoječe doslej pod vodstvom cerkev, so podvrgli državnemu nadzorstvu. Učni načrt so podpisovale turške oblasti, kot učni jezik so upeljali turški jezik, inozemske učitelje pa so prepovedali. Oproščenje kristjanov od vojaške službe je bilo odpravljeno. Tudi krščanski kmetje so morali dajati novince. Da pokrijejo stroške teh reform, so zvišali davke.

Večkrat se je govorilo, da je bilo to vehementno postopanje mladoturkov napram podložnim narodom njihova „napaka“. Ta nazor je nepravilen. Z drugimi sredstvi je bilo nemogoče obdržati turško tuje gospodstvo, nemogoče zope

upostaviti osebno varnost in važnost lastnine pod turskim gospodstvom. In v resnici je bila mladoturška „akcija“ ravno v Macedoniji popolnoma uspešna: medtem ko so se Arabci, Druzi, Albanci puntali proti ukreptvi turske državne sile, je Macedonija ostala pod mladoturškim gospodstvom mirna. Mladoturška vojaška diktatura je rešila nalogo, ob kateri se je izjalobil hamidski absolutizem in evropska reformna akcija.

Med macedonskimi kristjani pa se je kopicil srd proti turskemu gospodstvu. Odvzeto jim je bilo njihovo orožje, razpusčena so bila njihova društva, odstranjena avtonomija njihovih cerkvenih občin, davki povišani, njihovi sinovi poklicani v vojske, ojačena je bila moč in samozavest turskih vlastelinov napram slovanskim kmetom — kako čudo, da se je stara jeza med Grki, Bolgari in Srbi umaknila skupnemu sovraštvu proti ojačenemu turskemu gospodstvu? Sicer se v Macedoniji niso upali sami upreti žugajoči oboroženi sili. Toda v Sofiji, v Belgradu in v Atenah so našle tožbe macedonskih bratov glasnega odjeka. Tako je tu kalila misel skupnega vojaškega pohoda proti Turčiji. S tem da so mladoturški nacionalne boje balkanskih narodov med seboj z oboroženo silo zatrli, so sami ustvarili predpogoj za združitev balkanskih narodov proti Turčiji.

(Prevedl J. G. e.)

Impozanten shod tržaških železničarjev.

Že dolgo ni bilo takega zborovanja tržaških železničarjev kakor je bil shod 13. t. m. Velika dvorana, ki je zelo prostorna, je bila nabito polna do zadnjega kotička. Moralo se je odpreti vsa okna in vrata, da so mogli tudi zunaj stoječi slišati izvajanja govornikov. Dvorišče ob strani dvorane in hodnik pred njo sta bila polna poslušalcev. Mnogi, ki so pozneje prišli, so morali zopet oditi, ker ni bilo več prostora. Navzočih je bilo nad 1300 oseb.

Nekaj minut po osmi uri je sklicatelj sodrug **Kopač** otvoril shod ter pozdravil navzoče poslance sodruge dr. **Ellenbogna**, **Valentina Pittonija** in **Ivana Olivo**.

V predsedstvo so bili izvoljeni sodrugi: **Kopač** predsednik, **Bahun** namestnik, **Skobl** in **Golouh** zapisnikarja.

Nato je sodr. **Kopač** prečital kopije vabilnih pisem dr. **Rybaču** in **Gregorinu**, ki pa nista prišla na shod (Klici: Bojita se ljudske sodbe!). Ko je prečital še neosnovano in podlo psovanje ter prazne izgovore narodnjaških korifej, ki je bilo nagromadeno v „Edinosti“ istega dne pod naslovom „Neslana reklama“, se je razlegal po dvorani bučen krohot na račun edinjaške modrosti. „Edinost“ je pač pri tem pozabila, da nismo zborovali v Narodnem domu, kamor pridejo karbonerji in volarji na „železničarski“ shod. Pozabila je tudi, da se le v Narodnem domu gre z lopatami in stoli nad ljudi drugega mišljenja. In tako je vzela mero po sebi tudi za naš shod.

K prvi točki dnevnega reda: **Ponovna odklonitev Tomschikovega 17-milijonskega predloga** je najprej poročal sodr. poslanec **Pittoni**. Izvajal je med drugim sledeče: V vsakem parlamentu sveta so prijatelji in nasprotniki proletariata in njegovih zahtev, ali nikjer se med nasprotniki ne najde toliko hinavščine in lažljivosti, kakor ravno v avstrijskem parlamentu. Hočem Vam na kratko pojasniti kako je v Avstriji kaj takega mogoče.

Poleg velikega modernega razrednega gibanja besni v Avstriji tudi narodnostni boj. Osem ali deset narodnosti — ne vemo natančno koliko jih je, — se bojujejo druga proti drugi, namesto, da bi mirno skupaj živlele, ker jim je to že po naravi naše države tako usojeno. Meščanskim strankam pa so narodnostni prepiri dobrodošli, da morejo v kalnem ribariti. Zato pa še bolj podpihujejo te prepire, ker drugače bi bile morale že davno pobrati šila in kopita ter oditi, ali pa — kar je tem ljudem posebno strašno — se spreobrniti, ali pa glasovati za ljudske potrebe. Za svojo ljudstvu sovražno politiko imajo vedno pripravljene plašče „narodnih interesov“. Žal da se jim je z bobnečimi frazami posrečilo še mnogo delavskega ljudstva zadrževati od razrednega boja. — V Avstriji nimamo parlamentarne vlade. Pri nasprotjih med parlamentom in vlado pa se dogaja, da se grozi

parlamentu s § 14. namesto, da bi vlada šla. Kaj podobnega se menda nikjer na svetu ne dogaja. Meščanske stranke pa si prav žele, da se jim odvzame trud vladanja. Njim parlament ni več to, kar jim je bil nekdanj. One ne rabijo parlamenta, ker se čutijo gospodarsko dovolj močne, da morejo izhajati brez njega. — Pri zadnjem glasovanju o zadevi, ki je za vaše družine velikega pomena, je manjkalo le še deset glasov za vaše zahteve. Glasovalo je tudi več meščanskih poslancev za predlog Tomschika. Značilno pa je za tako glasovanje, kar je nekoč dr. **Rybač** izjavil na nekem shodu: rekel je: „Glasoval nisem morda iz ljubezni do železničarjev za njih zahteve, marveč zato, ker sem bil ravno v opoziciji proti vladi“.

Tu pa ni šlo le za 17 milijonov za železničarje, marveč tudi za stotine milijonov za militarizem. — Šustersičeva stranka je bila v opoziciji proti vladi, ali vkljub temu je skupno glasovala za zahteve militarizma. Ti ljudje si pač ne pustijo vzeti patriotizma!

Železničarji torej vidijo kako zastopajo meščanske stranke železničarske interese. Ali moč, da železničarstvo in sploh delavstvo v bodoče prepreči tako protiljudsko politiko, je v rokah delavstva samega. Če hoče, da se razmere izpremenijo, bo moralo volilne listke vporabljeni v svojo korist, ne pa da še nadalje redi gada na svojih prsih. Predvsem pa mora delavstvo z združenimi močmi delovati za svojo razredno organizacijo. Burno odobravanje je sledilo govornikovim besedam.

Potem je predsednik podelil besede poslancu sodrugu drju. **Ellenbognu**, ki je v izvrstnih izvajanjih orisal zgodovino železničarskih zahtev od leta 1905 pa do danes. Iz njegovih izvajanj navajamo le najvažnejše točke.

Vsled pasivnega odpora 1. 1905 je bila vlada primorana ugoditi železničarskim zahtevam. V sili je mnogo obljubila. Izpolnila pa je le del svojih obljub. Tekom tega časa pa je socialno demokratična organizacija močno narasla in meščanske stranke so z zavidanjem gledale njen razvoj. Pričele so jih posnemati in ustanovljale so razne nacionalne in klerikalne železničarske organizacije.

Iz postopanja strank pa je bilo razvidno, kdo resnici zastopa železničarske interese in kdo le igra z njimi. Nacionalci so uprizorili neslano igro z najvažnejšim železničarskim orožjem, pasivnim odporom. — Kdor pa resno in pošteno misli z železničarji, si prihrani tako orožje le za zadnji skrajni trenotek, ko že druga sredstva več ne pomagajo. — Čemu pa naj bi se takoj rabilo tako dvorezno orožje, ko je vendar možno z enim samim glasovanjem v parlamentu doseči to, kar bi se utegnilo doseči s pasivnim odporom. Čemu pa imamo poslance, če ne zato, da pojasnijo vladi voljo ljudstva. — Sodr. **Pittoni** je prav omenil, da se je meščanskim poslancem žalibog posrečilo napolniti možgane še marsikaterega delavca z bobnečimi nacionalnimi frazami. V parlamentu pa smo gospodo prisilili, da je pokazala barvo. „Če gospodje že nimate smisla za ljudske potrebe, potem pa se poberite kanalje!“ Lahko je železničarje nahujskati v boj, če ti hujskači ostanejo za pečjo in gledajo, kako se drugi borijo.

Zbornica je decembra 1911 soglasno sklenila, da se ima za železničarje vporabiti 38 milijonov kron. Vlada pa je dala le 21 milijonov. Železničarji trdijo, da vlada niti tega zneska ni porabila zanje. Toda čez to pogrnimo plašč krščanske ljubezni do bližnjega in bodimo mnenja, da se je res porabilo 21 milijonov.

Govornik je nadalje opisoval dogodke v proračunskem odseku in zbornici, ki smo jih omenili že na drugem mestu glede železničarskih zahtev. Potem je nadaljeval: Po julijskem glasovanju so krščanski socialci trdili, da je Tomschikov predlog le švindl. To pa je res lep kompliment zanje same, ker tri dni poprej so se oni sami nameravali vdeležiti tega švindla.

Govorilo se je mnogo o tem, da ni pokritja za teh 17 milijonov. Tu je bila gospoda posebno tankovestna. Ali za drugih 62 milijonov, med katerimi je bilo tudi 14 in pol milijonov kron daril za žganjarske kneze, grofe in druge take mogotee, pa ni bilo treba pokritja. Tu so se gospodje izneverili svoji vesti. Za milijonarje, ki kuhajo žganje, ima ta gospoda srce, za železničarje ga pa nima. Tu se torej vidi, kam jih vleče srce. Kdo neki jih je silil, da dovolijo militarizmu 120 ali 150 milijonov kron. Naj bi pa bili od teh vzeli tistih 17

milijonov za železničarje in ne bilo bi jim treba skrbeti za pokritje.

Vlada vedno grozi s § 14. V tem slučaju pa ni šlo zato, da si vlada kaj dovoli potem tega zloglasnega paragrafa, marveč zato, da zbornica dovoli vladi znesek, ki ga leta noče izdati. § 14. torej v tem slučaju ne velja. Vsakokrat pa kadar je vlada v zadregi, se ji pojavi rešitelj v sili. Zadnjič je bil **Stölzel**, tokrat pa **Hummer**.

22. oktobra 1912 je poslanec **Kemetter** (kršč. soc.) predlagal, da se 17 milijonov za železničarje ne zahteva potom resolucije, temveč v proračunu. Lovorike krščanskega socialca pa nemškemu nacionalcu **Heineju** niso dale miru in takoj drugi dan, to je 23. oktobra je tudi on vložil enak predlog. To je bilo torej isto, kar se je zahtevalo v Tomschikovem predlogu. Bilo je celo nekoliko naivnih socialnih demokratov, ki so menili, da bo sedaj s to zadevo šlo naprej, ko so se celo meščanski poslanci zavzeli zanjo. Ali varali so se. Sedaj je ta gospoda v proračunskem odseku kakor tudi v zbornici glasovala proti temu, kar je jeseni sama zahtevala.

Hummer, rešitelj vlade v sili, je to pot vložil protipredlog: „Vlado se pooblašča, da postopno izda 17 milijonov kron za železničarje“. S Tomschikovim predlogom se je hotelo vladi naložiti dolžnost za izdajanje tega zneska, s **Hummerjevim** predlogom pa se je samo „pooblašča“. Vlada pa lahko reče: o saj dam 17 milijonov kron za železničarje; izvede pa to lahko kadar in kakor se ji zljubi. Lahko izvede to na tak način, da da v desetih letih en milijon, potem po desetih ali petnajstih letih zopet kak milijon in tako naprej. Na tak način bi morali železničarji najmanj dvesto let stari postati, če bi hoteli doživeti, da bi vlada zanje izdala teh 17 milijonov kron. Železniški minister je odkrito povedal, da tega denarja ne da, ker ga od finančnega ministra ne dobi.

Smotrni taktiki naših poslancev se je posrečilo razkriti železničarjem, da razločujejo prijatelje od nasprotnikov. Sedaj se železničarji ne morejo več izgovarjati, da ne vedo s kom naj držijo.

Pri volitvah pa bodo vse meščanske stranke hlinile prijateljstvo za železničarje in jim obetale vse mogoče. Menim pa, da noben železničar ne bo več tako prismojen, da bi tem ljudem še kaj verjel. Edino zaščito najdejo železničarji le v socialno demokratični stranki. Meščanske stranke rabijo železničarske glasove pri volitvah, potem pa pozabijo nanje.

Če pa železničarji glasujejo proti svojim interesom, potem popolnoma zaslužijo svojo usodo in niso nič drugega vredni, nego da se preide preko njih zahtev.

Iz teh treh glasovanj in njih zgodovine se železničarji lahko več naučijo nego iz tridesetih knjig. S tem pa ne pravim, da se ni treba učiti iz knjig. Vidite pa, da se razlika glasov vedno bolj manjša in na vas je ležeče, da se razlika izpremeni vam v prilog.

Močni bomo pa le tedaj, če bodo naše organizacije tako močne, da bodo lahko zapovedovale. Socialna demokracija je edina, ki vas pošteno in resno zastopa. Z burnim odobravanjem so se poslušalci zahvalili govorniku za izvrstna izvajanja.

Sodrugi **Kopač** je potem v slovenskem jeziku podal izvajanja predgovornikov. Ko je ta dovršil in označil § 14. kot vladno strašilo za neobgljive poslance, je s prav primernimi besedami ožigosal tajnika N. D. O., **Brandnerja**, ki je prišel na ušesa vleči, kaj se bo na našem shodu govorilo. Le-ta je prej, predno se je prelevil v narodnjaka, lazil po Delavskem domu in v kavarni **Union** okoli, da se kaj priučti, da more to malenkost, ki mu je ostala v njegovih zmesanih možganih, prodajati narodnjakom. Zapiše naj si za svoja nepoboljšljiva ušesa, da imajo narodnjaški poslanci zelo kosmato vest, ker si ne upajo priti na naš shod.

Ko je **Brandner** dobil dovolj, je pobegnil kot polit eucek.

Neko nahujskano revše je skušalo motiti izvajanja sodruga **Kopača**. Zborovalci pa so imeli zanj le pomilovalen nasmeh. Slišati je bilo celo medklic: „Fotografirat ga dajte!“

Nato je shod na predlog sodruga **Kopača** soglasno sprejel sledečo

RESOLUCIJO:

Dne 13. januarja 1913 v Delavskem domu v Trstu na javnem železničarskem shodu zbrani železničarji najodločneje obsojajo strahopetno in iz-

dajsko postopanje tistih meščanskih poslancev, ki so glasovali proti Tomšikovemu predlogu za vpostavljenje 17 milijonov kron za železničarje v proračun, ali pa so se vzdržali glasovanja s tem, da pri glasovanju niso bili navzoči. Shod vidi v tem dokaz za neodkritosrčnost in nezanesljivost dotičnih strank, ki železničarjem mnogo obetajo kadar potrebujejo njih glasove, v odločilnem trenutku pa jih pustijo na cedilu iz nizkega hlapčevstva pred vlado.

Shod se zahvaljuje socialnodemokratičnim poslancem za odločnost, značajnost in prepričevalno zvestobo, s katero so edino le oni zastopali železničarje, ter pozivlja vse železničarje, da složno pristopijo socialnodemokratični organizaciji.

Govorili so na to še: sodr. Bahun, sodružica Gornikova, ki je navzočim polagala na sree, naj dovedejo svoje žene in hčere socialistični ženski organizaciji, in nato sodr. Regent, ki je priporočal, da se železničarji ne le strokovno, temveč tudi politično organizirajo.

Na predlog sodruga Kopača se potem opusti drugo točko dnevnega reda in postavi na dnevni red shoda, ki se bo vršil dne 29. t. m. nalašč v to svrhu, da se vlakospremno osebje pogovori o svojih zadevah.

Po kratkem in jedrnatem končnem govoru je sodr. Kopač ob pol 12. uri zaključil impozanten in lepo uspehi shod.

Državna konferenca premikalnega osebja.

Dne 11. decembra t. l. se je vršila na Dunaju v Delavskem Domu od centrale sklicana državna konferenca premikalnega osebja vseh avstrijskih železnic. Izredno velika udeležba in resne razprave so pričale o napetem položaju premikalnega osebja in važnosti dnevnega reda. Dnevni red se je glasil: 1. zahteve premikalnega osebja; a) Mesečna službena doklada 24 kron in nameravana uvedba premikalnih premij; b) poldrugokratno vračunanje službenega časa; c) ostale zahteve premikalnega osebja. 2. Slučajnosti. Konferenca se je udeležilo 137 delegatov, ki zastopajo 122 krajevnih skupin in 8 članov personalne komisije. Centralo zastopajo sodrugi Schwab, Wabitsch Weigl in Rudolf Müller. Praško tajništvo zastopa sodr. Brodecky, tržaško sodr. Kopač. Lvovsko tajništvo zastopa sodr. Einfeld. Odbor provizijskega sklada zastopa sodr. Kneidinger. Poslanec Tomšik je bil na seji proračunskega odseka zadran in je oprostil svojo.

Konferenco je otvoril ob 9 uri zjutraj sodr. Schwab, ki je pozdravil delegate v imenu centrale in jih pozval, da naj z vsestransko udeležitev posvetovanja sodelujejo pri zboljšanju položaja premikalnega osebja. K prvi točki dnevnega reda govori sodr. Kneidinger. Resumira akcijo centrale v svrhu doseganja premikalne doklade 24 kron in navaja težave, ki je bilo treba premagati, da se prepriča merodajne faktorje o pravičnosti in umestnosti zahteve. Danes mora železniško ministrstvo priznati, da imajo premikači z ozirom na njih težavno in nevarno službo pravico do posebne odškodnine. V principu se je torej zahteve premikalnega osebja že priznalo. Le o načinu odškodnine se ima nadaljevati boj. Tem težavnejše je postal ta boj po odklonitvi 17 milijonskega predloga. Z odklonitvijo tega predloga so meščanski poslanci jasno pokazali, da hočejo podpirati personalno politiko železniškega ministrstva. Zopet se je onemogočilo takojšnja izvedba zahtev, ki je vseboval 17 milijonski predlog. Toda stvar ne glede na to zavzema po najnovejši nameri železniškega ministrstva vse drugačno obliko. Železniško ministrstvo hoče odškodovati premikovalno osebje z uvedbo premikalnih premij, ki se jih je na nekaterih postaj za poskus tudi uvedlo. Mi smo že v principu zoper vsakemu takemu sistemu nagrad, v našem slučaju so pa še drugi posebni razlogi, da se protivimo z vsemi močmi proti taki vrsti „odškodovanja“. Kam da meri ukrep železniškega ministrstva je razvideti iz uradne izjave, „da se bo v dosegu čimvečjega varčevanja v premikalni službi izvedlo nagradni sistem, in da je „znižanje izdatkov odmeriti oziroma preračunati“.

Govornik se nato peča z odlokom železniškega ministrstva glede posameznih določb nameravanega nagradnega sistema. Če se hoče prepri-

čati premikalno osebje, da ne bodo z uvedbo premij oškodovani, se mora marsikatero tozadevno določbo ministrstva temeljito spremeniti. Provisorične določbe vsebujejo ne ena ko razdelitev premij za mestne mojstre, premikalne nadzornike, nadpremikače in premikače. Na merodajna mesta je energično vplivati, da se prepriči poslabšanje. Hoče se namreč zahtevati povodom uvedbe nagrad večjega dela in v to svrhu posebno nagraditi mestne mojstre. Tak način večjega izkoriščevanja znači pretečo nevarnost za zdrave in življenje premikačev. Govornik je še nadaljno utemeljeval zahteve premikačev in razložil njihstališče napram nakanam železniškega ministrstva ter v smislu svojih izvajanj stavil tozadevno resolucijo.

Govorili so še sodrugi Müller in Brodecky. Prvi poudarja, da je le skupni boj premikalnega osebja z ostalim osebjem pogoj zmagi in uspehu.

Po zaključnem govoru sodr. Kneidingerja se je sprejelo sledečo resolucijo:

Dne 11. decembra 1912 v dunajskem Delavskem domu zborujoča državna konferenca premikalnega osebja vseh avstrijskih železnic izjavlja, da od strani železniškega ministrstva nameravana uvedba premikalnih premij v nobenem oziru ne vpoštevata želje tega osebja in da vsebuje nagradni sistem celo vrsto hudih nedostatkov, ki značijo veliko oškodovanje premikalnega osebja. V prvi vrsti predstavlja nagradni sistem resno nevarnost, da ne bi bil prizadetim na noben način zagotovljen minimalni zaslužek. Osebje je nadalje izključeno nadzorstvu in uplivi pri podelitvi premij. Konferenca zahteva zato odločno sledeče:

1. Vsakemu pri nagradnem sistemu prizadetemu premikalnemu uslužbencu naj se podeli mesečni minimalni zaslužek 15 kron zajamčene minimalne premije;

2. Zaračunanju in nadzorstvu premij naj se pritegne na vsaki postaji uradno izvoljene zaupnike premikalnega osebja;

3. Nočno službeno doklado naj se poleg minimalne premije zagotovi kot zajamčeni postranski prejemek;

4. Delež mestnih mojstrov, premikalnih nadzornikov, nadpremikačev in premikačev je enakomerno odmeriti;

5. V poslovniku nagradnega sistema je določiti, da ni pri nagradnem vračunanju prenašati samo primanjkljaj ampak tudi prebitok;

6. Zaslužene nagrade je 15. sledečega meseca izplačati;

7. V slučaju, da bi se nagradni sistem obremenil z novimi dosedaj nepredvidljivimi izdatki, se temu primerno zviša enotne nastavke“.

Nadalje se je sklenilo:

I. d o d a t e k: Državna konferenca premikalnega osebja vseh avstrijskih železnic zahteva odločno, da naj se premikalnem osebju južne železnice, poleg obstoječe premikalne doklade in seveda nočne službene doklade, podeli zajamčeni minimalni zaslužek 15 kron.

II. d o d a t e k: Tudi na Buštiehradski železnici je v slučaju uvedbe nagradnega sistema izplačati poleg premikalnega paušala in nočne službene doklade minimalno premikalno nagrado 15 kron.

O drugi točki dnevnega reda — poldrugokratno vračunanje službenega časa — je poročal sodr. Kneidinger kot član odbora provizijskega sklada. Utemeljeval je v svojih izvajanjih to opravičeno, ponovno zahtevano nikdar izvedeno zboljšanje vračunanja službenega časa. Navedel je vzroke, da se ni dosedaj ugodilo željam premikalnega osebja v tem smislu. Železniško ministrstvo je sicer v zadnjem času spremenilo svoje stališče napram tej zahtevi. Organizacija in odbor provizijskega sklada sta napravila vse potrebne korake v svrhu izvedbe tega dnevnega postulata. Interviniralo se je pri dvornem svetniku Pollaku in pri železniškem ministrstvu. Stavilo se je nove predloge in upati je, da se bo v kratkem opravičeni zahtevi ugodilo.

Po kratki debati se je vzelo poročilo sodruga Kneidingerja soglasno na znanje.

O točki: Ostale zahteve premikalnega osebja, je poročal sodr. Decker. Poudarja, da premikalno osebje zahteva le najnujnejša zboljšanja. Naše najvažnejše in najnujnejše zahteve so sledeče: Zboljšanje normiranja, da naj bo pri vsakemu stroju po en mestni mojster, en nadpremikač in premikač in nadalje, da naj se nadpremikačem

prizna poduradniško skušnjo in se jih po odmerjanju vrst imenuje mestnim mojstrom. Poleg teh neodlagajočih glavnih zahtev želijo premikači, da naj se v svrhu ureditve službenih razmer in da se odstrani protekcija, uvede vrstilni opisalnik. — V debato so posegli Kneidinger in delegati iz okrajev: Dunaj II, Nusle, Prage, Schreckenstein, Ustje, Veliki Vosek, Krakov, Podmokli, Ljubno i. t. d.

Glede normiranja mest se je sprejelo sledeči predlog:

„Vse krajevne skupine imajo poročati centrali: 1. koliko normiranih mest je nezasedenih, 2. Koliko stalno zaposlenih premikalnih delavcev ni bilo vsled pomanjkanja normiranih mest imenovanih in 3. Koliko n. pr. nadpremikačev, premikalnih nadzornikov ali mestnih mojstrov, ki so v višjih službenih mestih, službujejo brez imenovanja v kategoriji“.

Sodr. Müller je k temu pojasnil, da so nekatere skupine sicer že poslale nekaj poročil, da je pa to gradivo nepopolno in nezadostno. Priporoča odborom skupin, da naj tozadevna poročila nemudoma odpošljejo. — K drugi točki dnevnega reda je govornik priporočal agitacijo in sodelovanje v svrhu ojačenja in podpiranja organizacije in priporočal zlasti uvedbo zaupniškega sistema med premikalnem osebju.

Ob 7. uri zvečer je sodr. Schwab zaključil pomembno in lepo uspelo konferenco.

„Edinosti“ v album.

Brezmejna je „Edinostova“ neumnost in prefidnost. V svojih 38 letih neskončno žalostnega in infamno nesramnega življenja, se je neumnost pri strohneli „Edinosti“ tako udomačila, da je prej pričakovati, da se bo svet dvignil iz tečajev, nego da bi se zboljšal razum „Edinostovih“ kronično bolnih uredniških mazačev. Razumljiva nam je usoda „Edinostova“. Naj se čudimo, če se je „Edinosti“ po 38 letih političnega vlačuganja docela spačil razum in značaj? Premnogokrat je „Edinost“ pobarvala svoj neidealni obraz in premnogim je že služila, da bi se jej ne poznale posledice večnega vlačugarstva. Kdor se je valjal v blatu celo svoje življenje in se prodajal po najrazličnejših cenah najrazličnejšim političnim degenerancem, ne more dajati vzgled poštenosti in očitati drugim nečedne namene. Ali glasilo narodnjakov je že popolnoma zgubilo vsak čut sramote. Razumemo, da bi se „Edinost“ rado pokazala poštena. — Kdo ni prepričan o svoji poštenosti? Za to doseči pa misli, da je najboljšo očitati drugim stvari, ki jih je sama zgrešila. „Edinost“ predbacia nam nedoslednost, izdajstvo in demagoštvo!

Vlačugarska „Edinost“, ki izdaja periodično pošteno ime slovenskega ljudstva, ki je zastupila politično življenje slovenskega delavstva v Trstu, ona „Edinost“, o kateri se ne ve, če je bolj klerikalno nazadnjaška ali nacionalistično lojalistična, očita demagoštvo socialnim demokratom. Ali naj se smejemo njeni kratkovidnosti, ali pa čudimo njeni perfidnosti? — V nedeljski številki z dne 5. januarja t. l. se je „Edinost“ po svoji metodi spravila nad 17-milijonskim predlogom sodr. Tomšika. Čvekariji smo že odgovorili v „Zarji“ in ta odgovor prinašamo spodaj. Na drugi strani pa poročamo obširno o zadnjem glasovanju v parlamentu. Ni treba, da ponavljamo znano zgodovino železničarskih zahtev. Nacionalistične stranke brez izjeme so izvršile brezprimerno izdajstvo. Zdaj hočejo prikriti zločinsko dejanje z zabavljanjem čez našo organizacijo. V to svrhu se poslužujejo sredstev, ki niso dovoljeni resnim nasprotnikom. Sicer pa vemo, da so naši nacionalisti že zdavnaj pozabili na vsako politično poštenost in obzirnost. Če se jim bo posrečilo odvrniti od sebe na tak način odgovornost, je drugo vprašanje. Preskrbeli bomo, da se v najširših slojih izve za makinacije nacionalistov in njih breznačajnih in brezvestnih zagovornikov.

R a d o v e d n i s m o, kaj bi naredila „Edinost“, ako ne bi bilo na svetu socialnih demokratov. Na mah bi ji zmanjkalo gradiva za domače vesti. Res je pač, da napada „Edinost“ vse vprek, kar ji pride pod roko. Toda do socialnih demokratov ima največ veselja. V svoji nedeljski številki se je razjezila nad 17-milijonskim predlogom socialnih demokratov v državnem zboru v korist železničarjem. Težko si je misliti hujšo jezo na socialne demokrate, kakor jo kaže „Edinost“ v ome-

njeni notici. Rada bi namreč dokazala, da so vložili socialni demokrati omenjeni predlog samo v agitacijske svrhe, in rada bi zelo dokazala, da so socialni demokratje veseli, da je zbornica imenovano zboljšanje plač železničarjem odklonila. Ljudje, ki se ne sramujejo take reči pisati, morajo pač živeti v skrajno tesnih mejah duševnega obzorja in njihovo politično in socialno znanje ne more segati preko shodov političnega društva „Edinost“. Iz članka je jasno, da vlada v tržaškem „Narodnem domu“ velikansko veselje, da je bil predlog odklonjen. Pomislite — bi rada dejala „Edinost“ — bližajo se volitve in socialni demokratje se ne bodo mogli bahati med železničarji s svojimi uspehi. Železničarjem bi pa „Edinost“ rada dokazala, da je bilo prav, ako je zbornica odklonila predlog zato; ker vlada ni imela na razpolago dovolj denarja, s katerim naj bi prikrla izdatek 17 milijonov. Nič se ni jezila „Edinost“, ko je glasoval profesor Mandič za težke milijone v korist oboroženju vojaštva in v zgradbo novih drednotov. Na nekem shodu, ki se je vršil v „Narodnem domu“, je poslanec Mandič celo opravičeval svoje glasovanje, češ: Mi rabimo močno vojaško silo in močno mornarico, da bo branila našo jadransko obal pred eventualnim napadom od strani Italije. Pa se je zgodilo, da bi bila ona naša močna mornarica, za katero je glasoval Mandič, kmalu napadla „brate Srbe“ in topovi, za katere je tudi Mandič glasoval, so bili že obrnjeni na prsi „srbskih krvnih bratov“. Takrat je bilo v blagajni dovolj denarja. Sedaj ga vlada nima. Ako ga nima, ga ne more dati. „Edinosti“ ne prihaja niti od daleč na um, da bi bila dolžnost vlade, da si denar poskrbi tudi tedaj, kadar gre za zboljšanje delavskega življenja. Koliko boljše bi bilo, ako bi se „Edinost“ ne vmešavala v resne stvari. Kolikor več zdravega razuma bi imelo naše ljudstvo. Res je, da hoče „Edinost“ pripraviti ugoden teren svojemu železničarskemu kandidatu Johanu. Toda vse zaman! V Trstu je ostal med železničarji le neprijeten spomin na takozvane narodne železničarje. Njihov vpliv se pa ne bo na železnico vrnil nikdar več. Prepametni so postali železničarji, da bi se puščali še nadalje voditi za nos od takih nesposobnežev, kakoršni so bili voditelji narodno „zavednega“ železničarstva.

Dopisi.

Zaplenjeno!

Zaplenjeno!

Z državne železnice v Trstu. Staro leto je bilo za uslužbence na državni železnici leto klavrnega gmotnega in moralnega življenja. Ne vemo če nam obeta novo leto kaj boljsega. Ali upati je vendar, da se bodo prizadeti končno otrešli brezmejne apatije in nezavednosti.

Položaj kategorij se poslabša in postruje neprestano. Zlasti bi znalo v tem oziru kaj povedati naše vlakospremno osebje. Sistem varčevanja in izkoriščanja občutijo vlakospremljevalci najkrutejše. Omejuje se z vsakdanjim odredbam in odloki pravice osebja. Komandira in preganja se kar navprek. Ob božiču se je zopet oblagodarilo osebje z nekim takim odlokom, ki prikrajša sprevoznikom osebnih vlakov že itak skrajšane dohodke. Medtem ko se gospodje pri uredih mastno renumerira, se na drugi strani ugrabi uslužbencem na nelepi način skromni zaslužek.

Glede šikaniranja tega osebja od strani uradnih nadzornikov bi bilo morda umestno se sklicevati naravnost na potujoče občinstvo, ki ima nemalokrat priliko občudovati neizmerno modro in blagohotno postopanje teh gospodov.

Radi bi tudi vedeli zakaj nekaj se obdržuje gospod nadišpektor Seemann uradni list napredovanja po 3 do 4 mesece, zakaj se jim ne določa pravočasno njih prejemke in zakaj, da se izrablja osebje zaradi drv in premoga.

Neki uslužbenec (ime nam je dobro znano), ki se je v kurilnici pri prejemanju premoga pritožil glede slabe kakovosti, je bil naznanjen ravnateljstvu. Le-to pa namesto, da bi zadevo pravično uredilo, je uslužbencu kratkim potom odvzelo pravico za dobavo premoga. Upamo, da bo ravnateljstvo čim najprej odpravilo to krivico.

Razmere na državni železnici kličejo po temeljiti spremembi. Peščica gospodov misli nemoteno izrabiti, izstradati in izkoriščati delavce. Naj se ne pozabi, da tak sistem navadno proizvaja posledice, ki niso v prid gospodom pri upravi.

Nekaj o železniških zdravnikih. Postopanje nekaterih železniških zdravnikov daje poved mnogim opazkam in opravičeni kritiki.

Mnogo je zdravnikov, ki mesto izvrševati nepristransko svojo poklično, človekoljubno dolžnost, preradi služijo interesom in priporočilom uprav. Bolniške blagajne so ustanove, ki bi morale po svojem značaju služiti izključno in edino le interesom članov. V resnici pa vidimo, da je mnogokrat poslovanje te ustanove vse drugo kot koristno železniškim uslužbencem.

Navesti hočemo slučaj, ki nam kaže v pravi luči „človekoljubno“ ravnanje naših zdravnikov. Prožni vravnavalec južne železnice proge Trst-Miramar, Fran Gustinčič se je bil že pred tednom prijavil bolnim; dne 17. ponoči se je pa njegovo zdravstveno stanje tako poslabšalo, da je bila družina prisiljena telegrafirati zdravniku Germoni v Trstu, da naj obišče bolnika. Dolžnost zdravnika Germoni bi bila, da se poda takoj k bolniku. Toda ne. Gospod zdravnik se je oprostil, češ, zaradi pozne ure nisem primoran tehati po progi! (Gustinčič stanuje v hiši na progi Trst-Miramar). Družina je zaman čakala na odpomoč, medtem ko se je bolnik boril s smrtjo.

Upravo železniške bolniške blagajne vprašamo, če namerava pozvati dr. Germonija, da naj izvršuje popolnoma svojo dolžnost, da se v bodoče prepereči enake skandale. Človekoljubni gospod Germoni mora imeti o svojih zdravniških dolžnostih pač relativno mnenje. Če se ne bo proti

temu ničesar ukrenilo, bomo prisiljeni preskrbeti sami, da se uvažuje predpise bolniških blagajn o zdravnikovih dolžnostih.

Sicer pa imamo na železnici zdravnike, ki bi imeli v najboljšem slučaju komaj zadostne sposobnosti za živino zobozdravnike. Kapaciteta take vrste je železniški zdravnik v Trstu dr. Martinis. Ta neuvaževanja vredna zdravniška ničla živi v globokem prepričanju, da so tukaj bolniki zanj in ne on za bolnike. Člani bolniške blagajne bodo primorani, ako se gori naslikana zdravniška kapaciteta ne odvadi svojih manir, da si drugim potom poiščejo zadoščenje.

Poslovanju zdravnikov bolniške blagajne bo treba posvečiti več pozornosti in nadzorstva. Ako bo treba bomo prišli na dan s stvarmi, ki ne bodo gotovim krogom in zdravnikom preveč všeč. Šikan in zapostavljanja ne bomo dalje trpeli. Član bolniške blagajne ima pravico do popolne zdravniške in bolniške podpore.

Iz Kormina. Nadsprevozniku Antonu Skraberju — vnetemu pristašu „Südbahn-Verbanda“ — kaj ugaja obsipati uslužbence, ki mu niso po godu, z naslovi: osel, neumnež in raznimi enakimi cvetkami. Nad nespodobnim ravnanjem nadsprevoznika Antona Skraberja smo se ze pritožili, ali ker je omenjeni Skrabe tudi denunciral sprevoznika Katalana, češ, da ni sposoben za vožno službo, da je alkoholist in simulant, in ker ni neumnosti in hinavščini gospoda Skraberja nikdar konec, ga pozivljamo prav resno, naj neha nadlegovati in oškodovati z insinuvacijami drugačno misleče uslužbence. Naj gospod Skraber nikar ne misli, da je morda pristašu „Südbahn-Verbanda“ vse dovoljeno. Če se preslavni gospod ne poboljša, mu bomo posvetili na način, ki mu gotovo ne bo všeč. Torej pamet! gospod Skraber, če nočete, da pridemo na dan s stvarmi, za vas jako perečim.

Borovnica. Junaštva preganjača in oškodovaleca uslužbencev Slanovica, smo že opetovano omenili. Napravilo se je tudi primerne korake, da se lepim činom gospoda Slanovica napravi konec. Konec činom tega protežiranca pa kratka baje še ne bo. Stvar postaja čimdalje zanimivejša. Treba je zato, da zopet krepko pribijemo na tem mestu postopanje Slanovica in njegovih pokroviteljev. Dne 3. t. m. je bila tukaj „preiskava“ v zadevah Slanovica. Način preiskave, zaslišanja in protokoliranja bi zaslužilo posebno poglavje v listu. Šlo je za dognati, če so resnična očitanja, ki so se od mnogih strani pojavila proti omenjenemu Slanovicu. Toda način po katerim se je to protokoliranje vršilo, zasluži, da ga postavimo v pravo luč.

Zapisnik sta imela višja nadzornika Grundner in Riedl. Kakor se je protokoliranje začelo, se je že vedelo, v kakšnem smislu bo urejevano. Velepomembni gospod Grundner je pokazal svojo dobro voljo in lepo oliko že od vsega začetka, ko je začel prav po furmansko obdelovati nekega kurjača, tolkel je po mizi in zagrozil kurjaču, da ako ne bo molčal, ga bo še spravil iz pisarne. Resnične izpovedbe kurjačev je mislil s takim početjem zatreti. Ker se kurjač le ni hotel udati, je Riedl zahteval na postaji uradnika za tolmača. Protokoliranje je trajalo od 1 in pol popoldne do 8 ure zvečer. Zapisnik je bil pa kljub temu zelo površno sestavljen. Če se gospoda Slanovica ne bo odstranilo potem vemo pri čemu smo in nam ne bo preostajalo drugega, nego da naznanimo zadevo generalnem ravnateljstvu in da zahtevamo takojšnjo in pravilno ureditev stvari. Ne obetamo si mnogo dobrega od tega zapisnika. Glavne izpovedbe je nadzornik Grundner namenoma izpustil. Ta gospod se je hotel pokazati modrega in je izrekel svoje začudenje, da se ni navedena dejstva dosedaj naznanilo na kompetentno mesto. Mi pa vemo, da so bile vse zadeve glede Slanovica gospodu Grundnerju prav dobro znane. Ravno njemu se ima Slanovic zahvaliti, če je se na svojem mestu. Sistem te preiskave je pod vsako kritiko. Ni dovoljeno, da se na tak skandalozen način zakriva junaštva preganjačev Slanovičevega kalibra. Iz teh dejstev bomo znali izvajati primerne posledice. Naj se torej ne misli, da je za nas stvar končana. Slanovic medtem nemoteno nadaljuje svoje nelepe posle. Neki kurjač je šel v gostilno pri Draslerju po tobak. Slanovic se je pa takoj zatekel v pisarno denuncirati, da je šel kurjač v času

službe v gostilno. Ali ne bi bilo pametno, da bi se Slanovicu, kadar pride v pisarno denuncirati, pokazalo vrata? Častno ni imeti opravke in stike z takim človekom.

Domače vesti.

Podružnice in zaupniki. ki še niso naročili „Družinskega koledarja“ s slikami za leto 1913, se nujno vabijo, da ga naroče po več izvodov v svrhu kolportaže med člani in drugimi sodrugi. Koledar je res lep tako po opremljenosti kakor vsebini in obsega 216 strani. Priporočamo ga pa tudi zato, ker je čisti dohodek koledarja namenjen „Zarji“. Uprava koledarja, nas obvešča, da je določila v ta namen izredne cene, ki so naslednje: 1 izvod 1.20 K; 5 izvodov po 1.15 K, 20 izvodov po 1 K; 30 in več izvodov po 95 vin. Koledar se dopošlje franko. Želimo, da bi se nahajal „Družinski koledar“ v stanovanju vsakega sodruga vsaki knjižnici pa vsaj dva izvoda. Naroča se ga pri zvezi „Vzajemnost“ v Ljubljani. V Trstu se dobiva pri sodr. Vavpotiču, upravitelju „Delavskega Doma“.

Povodoma volitve delegatov v poklieno združeno nezgodno zavarovalnico železničarjev. Ker se bližamo volitvam na državni železnici v naslovljeno zavarovalnico, bo umestno opozarjati železničarje na eventualnosti, ki pripravljajo dobrohotni patentirani kristjani, pohabljenec in onim, ki bodo zaradi službe zgubili svoje zdravje.

V številki 11 glasila prometne zveze čitamo sledeče poročilo zborovanja:

Inomost. Predsednik Thurner (neki nadzornik!) je prečital v odsotnosti zapisnikarja protokol zadnjega zborovanja in je nato na kratkem predaval o vzrokih delovne zmožnosti nezgodnega zavarovanja. Vršila se je debata, ki so se je udeležili gospodje Kössler, Hagenauer in Schnatter. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

„Centrala naj pozivlja merodajna mesta v to delovati, da se v svrhu saniranja nezgodne zavarovalnice in da se pomiri zavarovance letno objavi poročilo vseh zavarovanih in prejemkov po okrajih, da se tako potom javne kontrole stare zajedavce odstrani.“

Namen takega predloga je očiten. Hoče se izročiti dennunciantom one, ki dobivajo nezgodno rento, zato, pravijo da se odstrani stare „zajedavce!“ Opozarjamo, da je železniškim upravam znan vsak rentni slučaj. Predlog skriva vse druge namene. Niti železniške uprave same si niso upale sprožiti enak predlog. Za take lopovščine so pač tukaj krščansko socialci.

Za iztrebiti se političnega nasprotnika, se ga bo enostavno dennunciralo kot zajedavca. Za take čine so pa najbolj usposobljeni klerikalci. Predlog bo služil le nakanam krščanskih socialcev.

Na tak način se torej hoče „sanirati“ nezgodno zavarovalnico. Zavarovalnica ne potrebuje take vrste krščansko socialnega in dennunciantovskega saniranja. Vemo kaj pomeni „javna kontrola“ krščanskih socialcev in drugih političnih nasprotnikov.

Izdatke zavarovalnice pokrivajo železniške uprave in ne zavarovanci. Javna kontrola goriomenjenega značaja bi služila le interesom železniških uprav in vitalno oškodovala v železniški službi ponesrečene uslužbenec. Imajo pač plemenite namene gospodje pri prometni zvezi!

Žalostni položaj pisalcev nakladnih listov južne železnice. Kategorija pisalcev nakladnih listov je gotovo najbolj zapostavljena in izkoriščana kategorija delavcev južne železnice. Medtem ko so se razmere drugih kategorij zadnja leta kolikor toliko spremenile, se je položaj teh delavcev pravzaprav sistematično poslabšal. Leta 1907 se je obljubilo uvedbo odredb, ki že obstojijo na državnih železnicah. Stabiliziralo se je razne kategorije, kar če že ni pomagalo mnogo, je vsaj služilo ureditvi razmer. Izjemo se je napravilo za pisalce nakladnih listov, četudi so ti bili že pred letom 1907 uslužbenec južne železnice. Smatra se jih še za „pisarje“ in njih mezdni pogoji so enaki pogojem kakor leta 1907.

Personalna komisija je že mnogokrat intervenirala, da bi se bolj uvaževalo to potrebno in koristno kategorijo uslužbencev in zboljšalo njih

škandalozno klavrne razmere. Uprava južne železnice se dosedaj še ni ganila. Zapostavlja, izkorišča in prezira se še vedno to kategorijo, ki naj bi morala po mnenju modre uprave ostati večna žrtev požrešnosti in varčevanja.

Inozemstvo.

Mina Kautsky.

V Berlinu je v petek 20. decembra l. l. umrla mati sodruga Karola Kautskyja in socialistična pisateljica Mina Kautsky v starosti 75 let. Rojena je bila v Gradeu dne 11. junija 1837. Ob njeni zibelki ni bilo preobilice, pač pa često občutno pomanjkanje. L. 1845 se je družina preselila v Prago, kjer je njen oče dobil mesto dekoracij-skega slikarja na nemškem deželnem gledališču Enajstletna Mina Kautsky je bila v Pragi priča barikadnih bojov, ki so se odigrali l. 1848. In ti dogodki so se ji globoko vtisnili v dušo.

S šestnajstimi leti se je poročila s pokrajinskim slikarjem Ivanom Kautskyjem. Leto potem je prišla na svet njen prvorojenec, K a r l o Kautsky. Študije njenega sina so živahno učinkovale tudi nanjo in so ji dale povod, da je obračala svojo pozornost na socializem. Kmalu sta bila oba navdušena pripadnika socialističnega nauka. Mina je bila takorekoč učenka svojega sina. Od srede sedemdesetih let najprej se je posvetila pisateljstvu in je spisala marsikako znamenito delo zlasti na leposlovnem polju. Pred kakimi petnajstimi leti se je preselila v Berlin k svojemu sinu.

V poslednji volji je prepovedala žalne obiske, vence in spremstvo. Truplo se je vpepelilo v ponedeljek 23. m. m.

Železnica skozi celo Avstralijo. Sredi septembra se je v Port Augusta v južni Avstraliji zasadilo prvo lopato za železnico, od katere se pričakuje, da bo še bolj utrčila zvezo avstralskih držav. Železnica je baje velikega strateškega pomena. Gre od južnega do severozapadnega obrežja skozi cel kontinent. Začetna točka je Port Augusta severno od Adelaide, kamor sega morski zaliv precej daleč v deželo. Železnica bo nad 1700 kilometrov dolga in bo stala okoli 95 milijonov kron. Dogotovljena bo v treh do štirih letih.

Železničarji na Balkanu. Bratski list „Bosansko-hercegovački železničar“ je o tem priobčil zanimiv članek, iz katerega navajamo sledeče podatke:

Na površini 570.000 štirjaških kilometrov s 24 milioni prebivalcev ima balkanski polotok 9354 kilometrov železnice.

Izmed balkanskih dežel ima največ železnice Rumunija, potem Grška.

Jasen pregled o stanju in razvoju železnice na Balkanu nam kaže sledeča tabela:

Država oz. dežela	Prva železnica otvor- jena	kilometrov leta				
		1870	1880	1890	1900	1907
Evropska Turčija in Bolgarska	1860	291	1394	1765	3142	3167
Grška	1869	11	11	767	972	1241
Rumunija	1870	245	1387	2543	3098	3210
Srbija	1884	—	—	540	578	610
Bosna in Hercegovina	1875	—	372	646	763	1126

Železnice balkanskega polotoka spadajo po svojem geografskem položaju kakor tudi po vrsti gradnje dvem povsem različnim vrstam. V Rumuniji, Bolgarski, Turčiji in Srbiji služijo železnice svetovnemu prometu, in temu mora odgovarjati tudi njih zgradba. Za njih zgradbo se je vpoštevalo predpise kakor za zapadne železnice. Grške železnice pa so večinoma lokalnega značaja in je njih konstrukcija prilagodena tamošnjim potrebam.

Za ekonomski razvoj balkanskih držav so bile železnice največjega pomena. Nudile v so Bolgarski in Rumuniji boljše pogoje za izvoz pšenice, v Turčiji in Grški pa je nastala večja potreba zgradbe komunikacijskih sredstev. Balkanskim državam pa je primanjkovalo denarja za zgradbo železnice.

Kapitala ni bilo, ker višji razredi, za koje je delavstvo krvavo delalo, so raje sli v Nemčjo in Francijo zapravljati denar kakor pravcati plemiči.

Da se je moglo graditi železnice, so vlade morale v to svrhu najeti posojila.

Razumljivo je, da se je obenem z razvojem železnice razvijal tudi železniški proletarijat.

V Bolgarski so železničarji imeli močno organizacijo, ki je sijajno napredovala, ali vsled sedanje vojne je skoraj popolnoma uničena.

V Rumuniji so železničarji imeli že pred tremi leti najmočnejšo organizacijo na svobodni strokovni (sindikalni) podlagi. Ali vlada se je bala veselo in čvrsto napredujočega delavskega gibanja, zlasti pa izbruha splošne stavke, je porabila atentat človeka, ki nima z delavskim gibanjem prav nič opraviti, da je vsem državnim uslužbencem z zakonom odvzeto združevalno pravo. Za razveljavljenje tega zakona vodi rumunski proletarijat že nad tri leta ljuto borbo. Do pozitivnih uspehov pa v tej borbi še ni prišlo. Z veseljem pa je pozdravljati solidarnost železniškega osebja v tem boju. V novejšem času je zopet začel izhajati železničarski list.

V drugih balkanskih državah obstoje železničarske organizacije še v Srbiji in Bosni in Hercegovini. V Turčiji in Grški so počele delavske organizacije razvijati šele v poslednjih letih.

Vsa možnost razvoja pa je ustavljena vsled sedanje vojne in čakati bo zopet treba gospodarskega razvoja po vojni.

Iz okrožnic in uradnih listov.

Nadomestilo za izpadek zaslужka na vožnih pristojbinah vsled udeležbe komisijskih sej. Odlok c. kr. železniškega ministrstva uveljavljen z dnem 1. julija 1912. Članom lokalne komisije bolniških blagajn, ki so v strojni ali vlakospremnih službi, je za nadomestilo izpadku zaslужka vsled udeležbe komisijskih sej, v smislu opazke pod črto 31 č 31 ad 3 opravilnika bolniških blagajn, odškodovati na način, da se vsakemu članu odbora, ki pripada goriomenjenim službenim panogam, izplača od strani predpostavljenega ravnateljstva pavšalni znesek treh (3) kron za vdeležbo seje, ki se vršijo na dan, ko so člani odbora po turnusu ali izven njega določeni za vozno službo. Enake službe je prijavitelj c. kr. ravnateljstvu, ki bo takoj izplačalo odškodnino. O tem odloku je obvestiti vse člane lokalnih komisij.

Željnični pregled.

500 kilometrov na uro. Že 18 let dela francoski iznajditelj Emil Bachelet v Njujorku na tem, da bi zgradil električno brzo-železnico, na kateri naj bi se doseglo izredno veliko hitrost 500 kilometrov na uro. Sedaj meni, da je že na cilju svojega dolgoletnega truda. Pred kratkim je mnogim strokovnjakom pokazal svojo poskusno progo v Mount Vernou pri Njujorku. Poskusna proga je seveda samo 10 metrov dolga. „Železniški vlak“ — če se sme njegov model tako imenovati — je v obliki smodke iz aluminija zgrajen voz, ki je približno 15 kilogramov težak. V istem trenutku, ko Bachelet sposti v napravo obratni električni tok, zdrvi poskusni voz od enega konca poskusne proge k drugemu, kakor bi ga izstrelil iz pištole. Skrivnost velike brzine je v tem, da nima voz razen zračnega odpora premagati nikakega trenja (drgnjenja). Voz namreč ne teče s kolesi po tračnicah, marveč ga električni tok obdrži prosto visečega v zraku. V tračnicah je menjalni tok. Le-ta učinkuje na aluminij z odbijalno silo in s tem težnosti nasproti. Kakor hitro se je pri poskusih spustil tok 110 voltov v vodilno tračnico, se dvigne „poskusni voz“ približno za en centimeter v visino. Če se podvoji tok, se podvoji tudi dvigljenje.

Problem izogibanja trenju ob tračnicah, ki sicer zelo ovira naraščanje brzine vozečih vlakov, je Bachelet po svojem mnenju rešil. Druga težkoča pri njegovi brzo-železnici je gonilna sila. Pri svoji poskusni progi, ki je le 10 metrov dolga, deluje z elektromagnetni, ki privlači poskusni voz in mu dajo brzino, ki je enaka brzini 500 kilometrov na uro. Pri veliki železnici pa ni mogoče magnetično gibanje. Bachelet je mnenja, da bi se z zračnimi vijaki moglo doseči ravno tako hitrost.

Bachelet si je sicer že vzel patente, vendar pa še ne misli poiskati denarnih ljudi za izvedbo brzo-železnice. Za sedaj hoče zgraditi večjo poskusno brzo-železnico, ki bi mogla, eventualno služiti za prevažanje pisem in lažjih zavojev.

Raznoterosti.

Na švabski železnici. Pred nekaj meseci je bila prometu izročena novozgrajena železnica Göttingen-Gmünd na Virtemberskem. Železnica je lokalna in vodi skozi idilične pokrajine, katerih prebivalce še ni kdove kako oblizala moderna kultura. Novo prometno sredstvo pa jim zelo ugaja. Postajenačelnik v Birenbachu, ki je obenem prodajalec vožnih listkov in imetnik še drugih železniških časti je bil ugledna oseba, ki pride takoj za župnikom in še pred občinskim predstojnikom. Nekoč je poskusilo več kmetov s svojimi „boljšimi“ in deloma tudi precej težjimi polovicami novo prometno sredstvo. Z neko tajno grozo so svoje telo zaupali vlačku, dušo pa priporočili bogu. V „besnem diru“ je šlo proti Birenbachu. Za Birenbachom pa mora železnica premagati večjo strmino. S sikanjem, puhanjem in škripanjem je vlaček plezal navzgor, ter skušal pripeljati veliko težo čez hrib. To je bilo dela! Vedno počasneje je šlo, tako da je nazadnje skoraj popolnoma prenehala vožnja. Kmetom in njih mehko-srčnim tovaršicam se je sopeč strojček v srce smilil. Po nekaterih vzpodbujevalnih sunkih med rebra od strani svojih „boljših polovic“, so se možje končno odločili, da pomagajo vlaku. Splezali so iz vozov in se z ramami uprli v zadnjo steno in odbijale zadnjega voza. Kdor ni več našel prostora, je svojega prednika tiščal tam, kjer izgubi hrbet svoje pošteno ime. In glej, šlo je izvrstno! Ko so pririnjili vlak do vrha, so veseli in vsi potni zopet vstopili v voz, vlak pa je zbežljal navzdol proti bližnji postaji. Tam pa je dobrosrčne pomagače in porivalce vlaka čakalo neprijetno iznenađenje. Mož za možem so bili zapisani in pozneje kaznovani z denarno globo. Nehvaležnost je plačilo sveta! Tudi na švabski železnici!

Železniška nezgoda v revolucijskem letu 1848. (Po „Eisenbahnerju“ št. 18. I. 1912.) Ko je bila po uspešnih marčnih dneh ustanovljena „Wiener Gassen-Zeitung“, je pisala o železniški nezgodi, ki se je zgodila 27. julija 1848 na severni železnici. Ker vsebuje dotično poročilo več podatkov o takratnem gospodarskem položaju železničarjev, ga tu priobčimo, kar bo gotovo zanimalo naše čitatelje. V izdaji „Wiener Gassen-Zeitung“ z dne 31. julija 1848 se piše:

„O veliki nezgodi, ki se je dogodila dne 27. na železnici med Napagedlom in Hulleinom, poroča očividec sledeče:

Stroj Jazon (takrat so stroji dobivali imena mesto številke. Op. ur.), je bil že pred pol leta kot potreben popravljen naznanjen strojnemu strokovnemu vodji Leonu. Ta gospod pa tega ni hotel verjeti in ostalo je pri staremu. Tako je prišlo, da zadnji čas noben strojevodja ni hotel z njim voziti. Najmlajši izmed njih, ki je služboval šele eno leto, je bil v to prisiljen.

Ko je le-ta dne 27. vozil iz Prerova skozi Hullein, se je med čuvajnicama 108 in 109 razpočil kotel tega stroja s takim pokom, da se ga je moglo slišati šest milj daleč. Pet stotov težki kosi stroja so zleteli 300 korakov daleč in za strojem se nahajajočih 15 voz z blagom se je metalo drug preko drugega in razbilo tako, da so razvaline izgledale kakor skupaj nagromadene barikade.

Osobje tovrnega vlaka je ostalo pri življenju, toda štirje možje, ki so bili na stroju so bili grozno zdelani. Vsaka njih noga je bila zlomljena in meso je v cunjah od njih viselo.

Kurjač, ki je ostavil pet otrok in na smrt bolno ženo, je živel še do večera. Od strojevodje Nišlaka, ki je bil krščen žid, se je šele nekaj časa potem našlo posamezne kose, ki se jih je zavilo v platno; ali to je bila le polovica od njega, druga polovica je ležala raztresena po zemlji kakor sesekano zelje. Ta ponesrečenec je tudi bil oženjen in njegova žena je noseča s tretjim otrokom. Iz bližnje vasi je prišel duhovnik, ki je krščansko blagoslovil kosce trupla. Danes 29. je pogreb, ali kdor ni bil sam zraven nima pojma, kako je tam izgledalo, kako so ljudje hodili po raztresenih koscih mesa.

Od slavnih marčnih dni se je marsikaj spremenilo.

Mnogo se je zboljšalo in pridobilo v blagor ljudstva, ali na železniško osobje se je popolnoma pozabilo. Želeti bi bilo, da tudi železniško ravnateljstvo dobi sunek med rebra, da bo svoje ljudi bolje plačevalo. Za par krajcarjev dan in noč,

poleti in pozimi žrtvovati zdravje in življenje je zares vnebovpijoča zahteva.

Š. Sprevodnik ima 25 goldinarjev C. M. (t. j. konvencijskega denarja. 1 gold. k. d. = 2 kroni 10 vin. Op. ur.), prtljažnik pa 20 goldinarjev C. M. Od tega pa se mu še povoljno odtegne en del kot varščino. Na ta način nihče ne ve kakšno plačo ima in kako naj izhaja z njo, ne ve kako naj preživlja ženo in otroke. Seveda če uradniki prosijo za draginjski prispevek, ga dobe, toda vlakovnemu osebju ga črnožolto ravnateljstvo vedno in vedno odklanja. Prosim udano, da objavite to pismo v Vašem listu.

Najudanejši

X. R.“

To je bila najbrž sploh prva tožba o bedi, ki jo je bilo čitati o železničarjih v avstrijskem časopisju.

Naznanila upravnistva.

ŽEPNI KOLEDAR ŽELEZNIČARJEV ZA LETO 1913.

(Eisenbahner Taschenkalender 1913).

Ker so pošli centrali vsi istisi letošnjega koledarja in ker se jih še vedno zahteva, prosimo sodruge kolporterje in skupine, ki še vedno razpolagajo s koledarji, ki jih ne bodo mogli več razprodati, da naj te takoj odpošljejo upravi centrale na Dunaju. Opozorjamo obenem, da se bo sprejelo koledarje le do konca januarja in da morajo biti vsi razprodani izstisi izplačani do 1. februarja. Letos imamo priliko razprodati vse iztise koledarja, zato se bo centrala navedenih ukrepov strogo držala. Sodruga in skupine pozivljamo, da ukrepejo vse potrebno v smislu tega priporočila.

Naznanila centrale.

NAŠ POSMRTO ODPRAVINSKI SKLAD.

Iz našega posmrtno odpravninskega sklada se je izplačalo od 25. oktobra do 17. decembra podporo za sledeče smrtnne slučaje:

244. Ana Braber, Lišan.
245. Arkangel Batisti, Rudolfsheim.
246. Frančiška Peter, Stockenau.
247. Anton Greiner, Bregene.
248. Maria Pokorny, Rudolfsheim.
249. Pavla Simmler, Trutnov.
250. Jozipina Brezina, Gmünd.
251. Josip Patzelt, Ustje.
252. Franjo Widder, Amsteten.
253. Ignac Stropnik, Zidan Most.
254. Tereza Grunwald, Bischofshofen.
255. Ivan Alcarezik, Przemisl.
256. Franjo Lepši, Linc.
257. Josip Volker, Krems.
258. Josip Ploj, Meidling.
259. Franjo Jaje, Alsergrund.
260. Leopold Rosino, Rudolfsheim.
261. Josip Kralj, Ljubljana.
262. Teresa Langreiter, Steinach.
263. Frančiška Kostial, Prenov I.
264. Karl Knaut, Nemdek.
265. Antonija Kravs, Gorica III.
266. Rajmond Langer, Bischofshofen.
267. Carolina Blasak, Rudolfsheim.
268. Katarina Kopecky, Št. Hipolit.
269. Katarina Hasenhindl, Grüssbach.
270. Maria Paffo, Ustje.
271. Anton Manut III, Gorica I.
272. Juliana Prenner, Meidling.
273. Albertine Theimer, Sigmundsherberg.
274. Vincenc Skržička, Prerov.
275. Ana Lang, Iglava.
276. Ana Beinlich, Moravski Žunberk.
277. Ludmila Gruber, Rudolfsheim.
278. Tekla Valesio, Mürzuschlag.
279. Ivan Viersak, Opava.
280. Ivan Wolfgruber, Gradec.
281. Josipine Tilipp, Stratzovalchen.
282. Wencel Laab, Bischofshofen.
283. Frančiška Kohoutek, Praga.
284. Anton Ferenc, Gradec.
285. Dominika Balista, Rovereto.
286. Barbara Krankl, Bischofshofen.
287. Mihajlo Damesbuchler, Linc.

Pozor! Pozivljamo člane posmrtno-odpravninskega sklada, naj svoje pravice varujejo s tem,

da vedno vsaki mesec in vnaprej plačujejo svoj prispevek skladu in društvu. Člane, ki zaostanejo nad tri mesece s plačevanjem prispevkov, se po § 3 odstavka 1 smatra za odstopivše.

Vršijo se sledeči shodi:

Gorica, dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer „pri treh kronah“ železničarski shod (vseh treh skupin) z dnevnim redom: Ponovna odklonitev Tomschikovega 17-milijonskega predloga.

Jesenice, dne 17. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni pri Mesarju javen železničarski shod z dnevnim redom: 1. Ponovna odklonitev Tomschikovega predloga; 2. poročilo o dunajski konferenci premikalnega osebja; 3. raznoterosti.

Rajhenburg, dne 19. t. m. ob 11. uri predpoldne železničarski shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o beljaški konferenci delavskih odborov; 2. slučajnosti.

Celje, dne 20. t. m. železničarski shod z dnevnim redom: 1. poročilo o beljaški konferenci delavskih odborov; 2. poročilo o državni konferenci premikalnega osebja; 3. slučajnosti.

Pragersko, dne 21. t. m. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Zidan most, 22. t. m. železničarski shod z dnevnim redom: 1. poročilo o beljaški konferenci delavskih odborov; 2. poročilo o državni konferenci premikalnega osebja; 3. slučajnosti.

Rakek, 24. t. m. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Postojna, 25. t. m. ob 6. uri zvečer v gostilni gosp. Milaveca železničarski shod z dnevnim redom: 1. poročilo o beljaški konferenci odborov; 2. slučajnosti.

Št. Peter n. Kr. 26. t. m. popoldne železničarski shod z dnevnim redom: 1. poročilo o beljaški konferenci delavskih odborov; 2. poročilo o državni konferenci premikalnega osebja; 3. slučajnosti.

Ljubljana, 23. t. m. Dnevni red: Odklonitev Tomschikovega predloga; konferenca premikalnega osebja.

Poročila o shodih.

Trst IV. Dne 9. t. m. se je v gostilni „International“ vršil redni občni zbor krajevne skupine Trst IV. V odbor so izvoljeni sledeči sodruzi: Gottlieb Watzin, predsednik; Ignacij Gathol, zapisnikar; Šimen Štruel, blagajnik; Ivan Sedmak, podblagajnik; Jurij Uršič, knjižničar; Josip Vidmar, Anton Fuck, Bernard Prinič, nadzorniki.

Dopise za skupino Trst IV je pošiljati sodrugu Gottlieb Watzin, Trst Greta 123.

Vsebina štev I. z dne 1. januarja 1913.

Članki: Zopet zaplemba. Nekoliko pregleda. Strokovna disciplina. Socialno zavarovanje. Boj za koalicijsko pravo. Socializem in vojna. Manifest internacionale. Z južne železnice. Zahteve strojevodij. Zakon o vojni tlaki in železničarji. Železničarske zahteve v proračunskem odseku. Protestni shod zoper nevzdržljive razmere na državni železnici.

Predpisi za prometno službo.

Dopisi: Resna beseda. Celje. S Pragerskega.

Domače vesti. Društvo „Ljudski oder“. Komu so vojne koristne?

Odprto vprašanje ravnateljstva v Trstu (Iz Kanala in iz Trsta.)

Poročilo o shodih: Gorica I. Borovnica.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in

časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu